

KNIHA PROROKA JONÁŠA

Historicita knihy

- ▣ Vznik knihy sa kladie do obdobia okolo rokov 300-250 pred Kr.
- ▣ Kniha nie je historicky presnou rekonštrukciou deja, ale skôr poučným rozprávaním s cieľom správnym spôsobom usmerniť človeka .
- ▣ Je možné, že Jonášom, synom Amatiho, ktorý sa spomína v 2 Kr 14,25 si neskorší reálny autor poslúžil, aby vytvoril poučný príbeh, ktorým chcel odovzdať posolstvo.

Štruktúra knihy

- ▣ Ide o dve rozprávania ako Boh posiela Jonáša do Ninive. medzi ktoré je vsunutá Jonáša modlitba v útrobach veľkej ryby.
- ▣ Kniha je postavená na napätí medzi tým, čo Boh hovorí Jonášovi ako má konať a Jonášovou nečinnosťou.
- ▣ Cesta od volania k povolaniu nie je vždy priamočiara a jednoznačná.
- ▣ Boh povoláva nielen k vonkajšiemu splneniu povolania, ale k vnútornému stotožneniu sa s ním.

Situácia na mori

- ▣ Príbeh Jonáša a námorníkov nesie známky podobnosti s prechodom Izraelitov cez more v Ex 14 po vyslobodení z Egypta.
- ▣ Izraeliti v situácii ohrozenia života dostali strach a volali k Pánovi (Ex 14,10), rovnako ako námorníci.
- ▣ Izraeliti sa veľmi báli Pána, rovnako ako námorníci dostali strach z Jonášovho Boha.
- ▣ Môžeme poukázať aj na podobnosť s utíšením búrky na mori v Mk 4,35-41.
- ▣ Úmyslom nie je len porovnať tieto situácie, ale pripomína už raz prežitú skúsenosť s cieľom objaviť „toho istého Boha“.

Jonášova modlitba

- ▣ Podobá sa žalmom – žalospevom, v ktorých človek najskôr vyjadruje bezvýchodiskovosť svojej situácie.
- ▣ V modlitbe sú dva pohyby – vzdialenie sa (od Pána) a vystúpenie k Pánovi.
- ▣ Ježiš poukazuje na svoju podobnosť s Jonášom. Jonáš je predobrazom jeho umučenia (ako bol Jonáš tri dni a tri noci v bruchu...)
- ▣ Podobnosť hľadajme v postojoch: Jonáš volal k Pánovi, Ježiš volá k svojmu Otcovi.
- ▣ V Jonášovi sa vracia motív záchrany: Daniel v levovej jame, traja mládenci v peci, Jozef v cisterne, Noe pri potope, Izrael v prechode cez more.

Jonáš v Ninive

- ▣ Druhé Pánovo slovo Jonášovi. Je to prejav Pánovej dôvery po Jonášovom zlyhaní. Pánovo slovo ostáva nemenné.
- ▣ Aj teraz sa stretávame so symbolickými „troma dňami“ (putovanie cez mesto).
- ▣ Ninivčania uverili Pánovmu slovu a konajú pokánie. Všimnime si ideálne konanie kráľa – vydáva dekrét, aby sa dodržalo pokánie.
- ▣ Boh mení rozhodnutie. Tým sa vyjadruje Boží záujem o človeka. Jonáš sa hnevá, že Boh uprednostňuje milosrdenstvo pred spravodlivosťou. Jonáš potrebuje dozrieť vo svojej predstave Boha.

Jonáš a ricínový ker

- ▣ Príbeh ukazuje, že Boh a Jonáš sa úplne odlišným spôsobom pozerajú na Ninive a jeho obyvateľov.
- ▣ Jonáš chcel vidieť ohlásený trest.
- ▣ Boh neustále berie ohľad na svoje stvorenie.
- ▣ Pán sa snaží Jonášovi vysvetliť svoje konanie príkladom ricínového kra, ktorý zastupuje Ninive.
- ▣ Jonáš má vzťah k ricínovému kríku, ale nemá vzťah k Ninive. Boh má vzťah k obyvateľom Ninive.
- ▣ Záver knihy je otvorený, lebo odpoveď zostáva na čitateľovi. Ideálom je, aby si čitateľ osvojil Boží postoj.